

Több vajdasági magyar szervezet ellenzi a rehabilitációs törvényjavaslat elfogadását

Hét civil szervezet és négy párt közös közleménye

Alulírott vajdasági magyar civil szervezetek és politikai pártok Újvidéken, 2011. november 15-én, megvitatták a szerb rehabilitációs törvény javaslatát, amely rövidesen a szerb képviselőház elé kerül elfogadásra.

A résztvevők a törvényjavaslattal kapcsolatos álláspontjaikat az alábbiakban foglalták össze:

1. A rehabilitációs törvényjavaslat a jelenlegi megfogalmazásban nem fogadható el.

Egyrészt azért, mert a vagyon-visszaszármaztatási és kárpótlási (ún. restitúciós) törvény és a rehabilitálási törvényjavaslat egyes rendelkezései egymással ellentétesek, másrészt azért, mert az utóbbi egyes rendelkezései még önmaguk közt is ellentmondóak, és a vajdasági magyarságra nézve hátrányos megoldásokat tartalmaznak.

2. A kollektív bűnösség elvét sugallja az október 6-án (éppen a magyarság gyásznapiján) hatályba lépett ún. restitúciós törvény 5. szakasza 3. bekezdésének 3. pontja, miszerint „az a személy, aki a második világháború alatt a Szerbia Köztársaság területén tevékenykedő megszálló erők tagja volt és annak örökösei” nem jogosult az elvett vagyon-visszaszármaztatásra, illetve kárpótlásra. Szükségesnek tarjuk ennek a rendelkezésnek a törlését. A restitúciós törvény változatlan formában történő fennmaradása ugyanis még a rehabilitáció reményét is semmissé teheti.

3. A rehabilitációról szóló törvényjavaslat nem tartalmaz időpontot, amelytől számítva a rehabilitálást kérni lehetne, vagyis időben nem korlátozza azt. Ezért a restitúciós törvényből is törölni kellene a határidőket, miszerint az elvett vagyon visszaszármaztatásra és a kárpótlásra csak azok jogosultak, akiket vagyonuktól 1945. március 9. és 1968. február 15. között fosztottak meg.

4. A rehabilitálási törvényjavaslat kizárhat olyan rétegeket, amelyeket megilletnének mind a rehabilitáláshoz, mind a restitúcióhoz való jogok. Kimondja ugyanis, hogy „a rehabilitálásra nem jogosultak azok a személyek, akiket a második világháború alatt Szerbia Köztársaság területén fegyveres összetűzésekben a megszálló fegyveres erők és a quisling egységek tagjaiként életüket veszítették”.

Magyar vonatkozásban, gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy mindazok a személyek, akiket behívtak a honvédségbe, vagy más katonai egységekbe a mai Szerbia területén, és harcokban életüket veszítették, nem jogosultak rehabilitálásra, és ennél fogva kárpótlásra, vagyon-visszaszármaztatásra sem.

5. A törvényjavaslat 5. szakasza tartalmazza „a törvény erejénél való rehabilitálást”. Ilyen rehabilitálásban részesülnének azok a személyek is, „akiket a kollektív felelősség elve alapján háborús bűnösöknek nyilvánítottak, illetve háborús bűnök elkövetésében való részvételért nyilvánítottak bűnösöknek, akik nem veszítették el a jugoszláv állampolgárságot, és nem követtek el, illetve nem vettek részt háborús bűnök elkövetésében”.

Ez a rehabilitálás nem helyettesítheti egy olyan képviselőházi politikai nyilatkozat elfogadását a szerb parlamentben, amely elítéli az 1944/45-ös délvidéki vérengzést, és amely eltörli a csurogi, zsabylai és morozsori magyarokra kimondott, a mai napig fenntartott „kollektív bűnösséget” és koholt vádakot, biztosítja az áldozatoknak kijáró végtisztesség és a méltó megemlékezés jogát, valamint az események hatékony tudományos feltárását és az elkövetők megnevezését.

Ez mellett, Budapestnek végre kezdeményeznie kellene a katonai temetők és az ártatlan áldozatok sírhelyeinek kétoldalú szerződéssel való rendezését, beleértve a megfelelő emlékművek emelését és azok védelmét is, külön pedig, hogy Újvidéken megépüljön a Makovec Imre által tervezett.

6. A törvényjavaslatban tisztázatlan az is, hogy kinél lesz a rehabilitálással kapcsolatos bizonyítási kényszer, holott ehhez nyilvánvalóan csak a szerb államnak vannak eszközei. Szükséges egy olyan rendelkezés beiktatása is, miszerint a törvény semmisítse meg a lincselő csoportok és a rögtönítélő katonai bíróság minden ítéletét. Továbbá, hogy a vagyon-visszaszármaztatási és kárpótlási eljárásokat egy ésszerű, törvényben rögzített határidőn (legfeljebb 5 éven belül) lezárják.

7. A magyar kormányok a második világháború után érdemében nem foglalkoztak a délvidéki vérengzésekkel.

A magyar külpolitika az elmúlt húsz év alatt mindig bizalmat előlegezett Szerbiának, amit utóbb az itteni magyarok csalódásként éltek meg.

8. A Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) a rehabilitálási törvényjavaslatról a szerb kormánnyal folytatott tárgyalások előtt nem konzultált itteni magyar politikai, civil vagy tudományos szervezetekkel. Ezekben a napokban talán örökre eldőlt, hogyan viszonyul Szerbia az 1944-1945-ös vérengzéshez. Felszólítjuk a párt parlamenti képviselőit, hogy a fentiekkel összhangban kérjék a rehabilitálási törvényjavaslat átfogalmazását. A rehabilitálási törvény végső megszövegezése nemcsak a VMSZ, hanem a magyar kormány felelőssége is.

Újvidék, 2011. november 15.

Civil szervezetek:

- Árgus – Vajdasági Magyar Kisebbségjogi Civil Egyesület, mgr. Bozóki Antal elnök
- Nagypáti Kukac Péter Magyar Hagyományörző és Néprajzkutató Társulat – Topolya, Kovács László elnök
- Nagy Sándor Műemlékvédő és Hagyományápoló Egyesület, Papp Ferenc elnök
- Újvidéki Diáksegélyező Egyesület, Matuska Márton elnök
- Újvidéki Magyar Olvasókör, Matuska Mária, elnök
- Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, Nagy Margit elnök
- Vox Humana Emberbaráti Szolgálat, Sípos Piroska elnök

Pártok:

- Gusztony András, alelnök, Vajdasági Magyar Demokrata Párt,
- Csonka Áron, elnök, a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége
- Oláh Róbert, a Magyar Remény Mozgalom alelnöke
- Sass Tamás, alelnök, Magyar Polgári Szövetség